

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
İÇİNDEKİLER.....	11
TABLolar LİSTESİ.....	23
KISALTMALAR	25
GİRİŞ	27

BİRİNCİ BÖLÜM

TEK PARTİLİ DÖNEMDEN ÇIKIŞ GİRİŞİMLERİ

I. DOĞAL ÇIKIŞ GİRİŞİMİ: TERAKKİPERVER CUMHURİYET FIRKASI	33
A. TERAKKİPERVER CUMHURİYET FIRKASININ KURULMA SÜRECİ.....	33
B. TERAKKİPERVER CUMHURİYET FIRKASININ KURULMA NEDENLERİ	39
1. Devrimler Konusundaki İdeolojik Farklılık	39
2. Otoriterleşme/Tek Adam Korkusu.....	40
3. Hükümete ve İsmet Paşa'ya Duyulan Tepki.....	41
4. Kişisel Kırgınlıklar/Hırslar	41
C. TERAKKİPERVER CUMHURİYET FIRKASININ DESTEK KİTLESİ, PROGRAMI ve FAALİYETLERİ.....	42
1. Destek Kitleleri	42
2. Programı	44
3. Faaliyetleri	44
D. TERAKKİPERVER CUMHURİYET FIRKASININ KAPATILMASI	45
II. YAPAY ÇIKIŞ GİRİŞİMİ: SERBEST CUMHURİYET FIRKASI	51
A. SERBEST CUMHURİYET FIRKASININ KURULMA SÜRECİ	51
B. SERBEST CUMHURİYET FIRKASININ KURULMA NEDENLERİ.....	54
1. Demokrasi Hedefi	54
2. Hükümetin/CHF'nin Denetlenmesi İhtiyacı	57
3. İsmet (İNÖNÜ) Paşa'nın Dengelenmesi İhtiyacı.....	59
4. Toplumda Oluşan Huzursuzluğa/Muhalefete Ses Olma	60
C. SERBEST CUMHURİYET FIRKASININ DESTEK KİTLESİ, PROGRAMI ve FAALİYETLERİ	62

1. Destek Kitlesi	62
2. Programı	62
3. Faaliyetleri	63
D. SERBEST CUMHURİYET FIRKASININ KAPATILMASI	64
E. BU DÖNEMDE KURULAN/KURULMAYA ÇALIŞILAN SİYASİ PARTİLER.....	68
III. SÖZDE ÇIKIŞ GİRİŞİMİ: BAĞIMSIZ MİLLETVEKİLLİĞİ ve MÜSTAKİL GRUP.....	68
A. BAĞIMSIZ MİLLETVEKİLLİĞİ	68
B. MÜSTAKİL GRUP	71

İKİNCİ BÖLÜM

ÇOK PARTİLİ DÖNEME GEÇİŞ

I. ÇOK PARTİLİ DÖNEME GEÇİŞ SÜRECİ.....	76
A. DEMOKRASİYE DOĞRU DEMO'LAR.....	76
1. İnönü'nün 6 Mart 1939 Tarihli Konuşması	77
2. 1943 Yılı Genel Seçimleri	78
3. 1945 Yılı Ara Seçimleri	80
B. MUHALEFETİN ORTAYA ÇIKIŞI VE GELİŞMESİ	81
1. Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu	81
2. 1945 Yılı Bütçe Kanunu Görüşmeleri	85
3. Dörtlü Takrir	87
4. İhraçlar ve Bayar'ın İstifaları	92
5. İnönü'nün Konuşmaları	94
a) 19 Mayıs 1945 Tarihli Konuşması.....	94
b) 1 Kasım 1945 Tarihli Konuşması.....	95
6. Bayar Faktörü	99
C. MUHALEFETİN KURUMSALLAŞMASI.....	102
1. Çok Partili Döneme Resmi Geçiş.....	102
2. Çok Partili Döneme Fiili Geçiş.....	105
D. MUHALEFETLE İKTİDARIN MUKAYESESİ	107
E. SON ADIMA DOĞRU	112
1. 1946 Yılındaki Ara Seçimler ve Belediye Seçimleri	112
2. Seçimlerin Tek Dereceli Olması	113
F. SON ADIM.....	115
II. ÇOK PARTİLİ DÖNEME GEÇİŞİN NEDENLERİ	122
A. İÇ NEDENLER.....	123

1.	Toplumdaki Hoşnutsuzluk ve Değişim İsteği.....	123
2.	Toplumda Rahatsızlık Oluşturan Kanunlar.....	126
a)	Milli Korunma Kanunu.....	126
b)	Varlık Vergisi Hakkında Kanun.....	127
c)	Toprak Mahsulleri Vergisi Hakkında Kanun.....	131
ç)	Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu	132
3.	Cumhuriyet İdaresinin Özündeki Hedef.....	134
4.	Rejimin Kendisine Olan Güveni.....	137
5.	Burjuvazinin Yol Ayrımı.....	138
6.	İnönü'nün Çok Partili Düzeni İstemesi.....	139
B.	DIŞ NEDENLER.....	141
III.	DEĞERLENDİRME	145
A.	NEDENLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	146
B.	SÜRECİN DEĞERLENDİRİLMESİ	147
IV.	ÇOK PARTİLİ DÖNEME GEÇİŞTE HUKUKSAL ZEMİN	152
A.	ANAYASAL ZEMİN	153
1.	1924 Anayasası Hakkında Genel Bilgiler	153
2.	1924 Anayasası'nın Üstünlüğü ve Katılığı	156
3.	1924 Anayasası'nda Temel Hak ve Hürriyetler	158
4.	Anayasadaki Demokrasi Anlayışı	160
5.	Hükümet Sisteminin Niteliği	165
B.	YASAL ZEMİN	170
C.	İÇTÜZÜK.....	171
D.	SEÇİM SİSTEMİ.....	173
E.	PARTİ SİSTEMİ.....	181

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇOK PARTİLİ DÖNEMDE PARLAMENTER DENETİM

I.	PARLAMENTER DENETİM YOLLARI VE 1924 ANAYASASI	189
A.	SORU.....	189
1.	Genel Olarak	189
2.	1924 Anayasası'nda ve İçtüzükte Durum.....	191
B.	MECLİS ARAŞTIRMASI	195
1.	Genel Olarak	195
2.	1924 Anayasası'nda ve İçtüzükte Durum.....	197

C. MECLİS SORUŞTURMASI	201
1. Genel Olarak.....	201
2. 1924 Anayasası'nda ve İçtüzükte Durum	203
D. GENSORU.....	209
1. Genel Olarak.....	209
2. 1924 Anayasası'nda ve İçtüzükte Durum	212
II. TÜRKİYE'DE (1946-1960) PARLAMENTER DENETİM.....	216
A. VIII. DÖNEM (1946-1950) TBMM'DE PARLAMENTER DENETİM.....	218
1. Soru	219
a) İçel Milletvekili Saim Ergenekon ve Altı Arkadaşının “Pamuk Fiyatlarının Tespit ve İlânı”na Dair Yazılı Soru Önergesi.....	219
b) İstanbul Milletvekili Cihad Baban'ın “Sıkıyönetim Kararıyla Kapatılmış Olan Yeni Sabah ve Gerçek Gazetelerinin Hangi Sebepçe Kapatıldığıнын Bildirilmesi”ne Dair Sözlü Soru Önergesi.....	220
c) Eskişehir Milletvekili Ahmet Oğuz'un “Türk Parasının Dış Kıymeti Hakkında Hükümetçe Alınan Son Kararın Memleketin Ticari, İktisadi ve Mali Konuları Üzerindeki Etkileri”ne Dair Sözlü Soru Önergesi	222
ç) Samsun Milletvekili Cemil Bilsel'in “Spitzberg Takımadalarına Ait Sovyet Teklifine Bazı Gazetelerin Montreux Sözleşmesini Karıştırdıklarından Bahisle Meselenin Aydınlatılması”na Dair Sözlü Soru Önergesi	224
d) İstanbul Milletvekili Senihi Yürüten'in “Nakil Vasıtaları Hakkındaki Kanuna Bağlı Cetvelde Gösterilen Makam Otomobillerinden Başka Makam Otomobilleri Alınıp Alınmadığının Bildirilmesi”ne Dair Sözlü Soru Önergesi	226
e) Denizli Milletvekili Reşat Aydın'ın “Komünist Faaliyetleri Önleyici Hangi Tedbirlerin Alındığının Açıklanması”na Dair Sözlü Soru Önergesi	228
f) Eskişehir Milletvekili Kemal Zeytinoğlu'nun “Hayat Pahalılığı ve Geçim Zorluğu”na Dair Sözlü Soru Önergesi	230
g) İstanbul Milletvekili Osman Nuri Köni'nin “Cumhuriyet Bayramı Günü Kırıkkale-Ankara Arasında Meydana Gelen Tren Kazası”na Dair Sözlü Soru Önergesi.....	232
ğ) Kırklareli Milletvekili Dr. Fuat Umay'ın “Ülkedeki Çocuk Doğum ve Ölüm Durumu”na Dair Sözlü Soru Önergesi	233
h) Afyonkarahisar Milletvekili Kemal Özçoban'ın “Cumhuriyetin İlânından Bugüne Kadar Cumhurbaşkanlarına Dış	

	<i>Memleketlerden Özel ve Resmi Mahiyette Hediyeler Verilip Verilmediği</i> "ne Dair Sözlü Soru Önergesi	235
1)	Kastamonu Milletvekili Muzaffer Akalın'ın " <i>Karaçomak, Karadere ve Bozkurt Derelerinin Taşmasına ve Tahriplerine Mâni Olmak Üzere Alınan Tedbirler</i> "e Dair Yazılı Soru Önergesi	238
2.	Meclis Araştırması	239
a)	Zonguldak Milletvekili Ali Rıza İncealemdaroğlu'nun " <i>Gemi Satın Almak İçin Amerika'ya Gönderilen Heyetler</i> " Hakkındaki Meclis Araştırması Önergesi ve Aynı Konuda Olup İncealemdaroğlu'nun Önergesine Atıf Yapan Afyonkarahisar Milletvekili Kemal Özçoban ve Üç Arkadaşının Önergesi	240
b)	Kayseri Milletvekili Fikri Apaydın'ın " <i>1943 Yılında Van'ın Özalp İlçesinde 32 Vatandaşın Öldürülmesi Olayı</i> " Hakkındaki Meclis Araştırması Önergesi.....	243
➤	Konunun yeniden bir meclis araştırması talebine konu edilmesi	246
c)	İstanbul Milletvekili Senihi Yürüten'in " <i>Çine İlçesinin Abak Köyünde 13 Vatandaşa Yapılan İşkence İddiası</i> " Hakkındaki Meclis Araştırması Önergesi.....	251
3.	Meclis Soruşturması	253
a)	" <i>Gümrük ve Tekel Eski Bakanı Suat Hayri Ürgüplü</i> " Hakkındaki Meclis Soruşturması	253
b)	Afyonkarahisar Milletvekili Ahmet Veziroğlu'nun " <i>Ticaret Eski Bakanı Atıf İnan</i> " Hakkındaki Meclis Soruşturması Talebi.....	259
c)	İkinci Perde: " <i>Ticaret Eski Bakanı Atıf İnan</i> " Hakkındaki Meclis Soruşturması	263
ç)	" <i>Refik Saydam, Şükrü Saraçoğlu, Recep Peker ve I. Hasan Saka Hükümetlerinde Yer Almış Milli Savunma Bakanları</i> " Hakkındaki Meclis Soruşturması Talebi.....	268
d)	" <i>Şekere Yapılan Zam Nedeniyle Bakanlar Kurulu</i> " Hakkındaki Meclis Soruşturması Talebi	270
4.	Gensoru	272
a)	İstanbul Milletvekili Fuat Köprülü ve Onbeş Arkadaşının " <i>Şekere Yapılan Zam Nedeniyle Başbakan Hakkında</i> " Verdikleri Gensoru Önergesi	272
b)	Kütahya Milletvekili Ahmet Tahtakıhç ve İki Arkadaşının " <i>Cumhurbaşkanının 1 Kasım 1949 Tarihinde Meclis'teki Nutku Nedeniyle Başbakan Hakkında</i> " Verdikleri Gensoru Önergesi	276
5.	VIII. Dönemin Parlamenter Denetim Açısından Değerlendirilmesi.....	279

B. IX. DÖNEM (1950-1954) TBMM'DE PARLAMENTER DENETİM.....	280
1. Soru	281
a) Ordu Milletvekili Feyzi Boztepe'nin " <i>Ordu Halkının İhtiyacı İçin Toprak Mahsulleri Ofisine Ait Mısırın Uzun Vadeli Kredi İle Muhtaç Vatandaşlara Dağıtılmasına</i> "na Dair Sözlü Soru Önergesi	281
b) Eskişehir Milletvekili Abidin Potuoğlu'nun " <i>Marshall Planından Alınan Ziraat Aletleri</i> "ne Dair Yazılı Soru Önergesi	284
c) Ordu Milletvekili Hüsnü Akyol'un " <i>Ulaştırma Bakanı Seyfi Kurtbek'in Cumhuriyet Halk Partisi Hükümetlerinin Anayasanın 81'inci Maddesini İhlâl Ettikleri Hakkındaki Beyanatı</i> "na Dair Sözlü Soru Önergesi	285
ç) Rize Milletvekili Osman Kavrakoğlu ve Amasya Milletvekili Cevdet Topçu'nun " <i>Ticani Tarikatına Mensup Kişilerin Çıkardıkları Olaylar ve Bu Olaylar Hakkında Yapılan İşlemler</i> "e Dair Sözlü Soru Önergeleri	287
d) Kars Milletvekili Sırrı Atalay'ın " <i>Demokrat Parti Toplantısına Katılan Eskişehir Valisi Arif Özgen</i> " Hakkındaki Sözlü Soru Önergesi	289
e) Zonguldak Milletvekili Abdurrahman Boyacıgiller'in " <i>Bugüne Kadar Hangi Gazetelere Ne Kadar Resmi İlan Verildiğine, Muhalefet Organı Olan Gazetelere Verilen Resmi İlanlarda Takip Edilen Usule ve Kudret Gazetesine Resmi İlan Verilmeme Sebebi</i> "ne Dair Sözlü Soru Önergesi	290
f) Trabzon Milletvekili Cemal Reşit Eyüboğlu'nun " <i>Antidemokratik Kanunlar</i> "a Dair Sözlü Soru Önergesi	294
g) Mardin Milletvekili Mehmet Kamil Boran'ın " <i>Cumhurbaşkanının Son Seyahati ve Bu Seyahatte Verdiği Nutuklar</i> "a Dair Sözlü Soru Önergesi	295
ğ) Sinop Milletvekili Muhit Tümerkan'ın " <i>Sinop'ta İnşaatı Yarım Kalmış Okullar</i> "a Dair Yazılı Soru Önergesi	297
2. Meclis Araştırması	297
a) " <i>Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Bağlanıkları ile Millî Saraylar, Kasırlar ve Köşklerdeki Eşya</i> " Hakkındaki Meclis Araştırması	297
b) Van Milletvekili Ferit Melen'in " <i>Türkiye Emlak Kredi Bankasının Son İki Yıl İçinde Açtığı Ticari Krediler</i> " Hakkındaki Meclis Araştırması Önergesi	303
3. Meclis Soruşturması	305
a) " <i>Başbakan Yardımcısı Samet AĞAOĞLU</i> " Hakkındaki Meclis Soruşturması Talebi	305

b) “Oyalama/-muş gibi” Beşli Komisyonları	307
4. Gensoru	311
a) Seyhan Milletvekili Sinan Tekelioğlu'nun “Yapılmakta Olan Meclis Binası ile Atatürk Anıtının Bulunduğu Saha İçindeki Arazi Nedeniyle Bayındırlık Bakanı Hakkında” Verdiği Gensoru Önergesi.....	311
b) Malatya Milletvekili İsmet İnönü'nün “Dış Politika ile Ülkenin Siyasi ve Askeri Emniyet Meseleleri Nedeniyle Başbakan Hakkında” Verdiği Gensoru Önergesi.....	312
c) Kırşehir Milletvekili Osman Bölükbaşı ve Mardin Milletvekili Kemal Türkoğlu'nun “Kore'ye Gönderilen Savaş Birliği Nedeniyle Başbakan Hakkında” Verdikleri Gensoru Önergesi	312
ç) Trabzon Milletvekili Cemal Reşit Eyüboğlu ve Üç Arkadaşının “Resmi İlanların Gazetelere Dağıtımı Hakkındaki 3/13294 Sayılı Kararname ve Bu Kararnamenin Uygulama Şekli Nedeniyle Başbakan Hakkında” Verdikleri Gensoru Önergesi	315
d) Mardin Milletvekili Aziz Uras'ın “Mardin'in Kordis Köyü Muhtarı Mehmet Elik Hakkındaki Danıştay İlâminin Yerine Getirilmemesi Nedeniyle İçişleri Bakanı Hakkında” Verdiği Gensoru Önergesi.....	315
e) Erzurum Milletvekili Rıfki Salim Burçak'ın “CHP Genel Başkanı İsmet İnönü'nün 5 Ekim 1952 Tarihinde İzmir'deki Nutku ile Onu Takip Eden Manisa ve Balıkesir Olayları ve Bu Olaylar Karşısında Alınan Tedbirler Nedeniyle Başbakan Hakkında” Verdiği Gensoru Önergesi	316
f) Trabzon Milletvekili Faik Ahmet Barutçu'nun “Seçim Kanununun ve Adli Sistemin Noksanlarının Tamamlanmasının Düşünüldüğü Düşünülmediği, Vatandaşların Söz, Yayın ve Toplantı Hürriyetlerini Teminat Altında Bulunduracak Yeni Müeyyidelere İhtiyaç Olup Olmadığı Hususlarında Başbakan Hakkında” Verdiği Gensoru Önergesi.....	317
g) Mardin Milletvekili Kemal Türkoğlu'nun “İkinci Menderes Kabinesinin Bakanlarının Yarisından Fazlası Değişmesine Rağmen Anayasaya Uygun Bir Kabinenin Oluşmasına Olanak Sağlamak Amacıyla Başbakanın İstifa Etmemesi veya Şeklen İstifa Ederek Aynı Kişilerle ve Yeni Bir Programla Meclis'ten Güvenoyu İstememesi Nedenleriyle Başbakan Hakkında” Verdiği Gensoru Önergesi	318
ğ) Kırşehir Milletvekili Osman Bölükbaşı ve İki Arkadaşının “<Türkiye'de Pürüzsüz Demokratik Bir İdarenin Kurulduğu, Vatandaş Hak ve Hürriyetlerinin Tam Olarak Teminat Altına	

	<i>Alındığı> Yolundaki İddialarının Neye Dayandığı Hususunda Başbakan Hakkında”</i> Verdikleri Gensoru Önergesi.....	320
h)	Kırşehir Milletvekili Osman Bölükbaşı'nın <i>“Millet Partisinin Dini Siyasete Alet Ettiği İddialarının Neye Dayandığı Hususunda Başbakan Hakkında”</i> Verdiği Gensoru Önergesi	321
i)	Trabzon Milletvekili Cahit Zamangil ve Dört Arkadaşının <i>“Dış Ticaretimizdeki Ödeme Zorluklarının ve Çeşitli Olumsuz Neticelerinin Ne Kadar Sürede ve Nasıl Bir Programla Giderilmesinin Düşünüldüğü Hususunda Başbakan Hakkında”</i> Verdikleri Gensoru Önergesi	322
i)	<i>“Türkiye'nin Kahire Büyükelçisinin Sınır Dışı Edilmesi Nedeniyle Dışişleri Bakanı Hakkında”</i> Verilen Gensoru Önergeleri	322
j)	Kırşehir Milletvekili Osman Bölükbaşı'nın <i>“Yargının Bağımsızlığı ve Hakimlerin Teminatı Sorunu Halledilmeden Seçim Güvenliğinin Sağlanıp Sağlanmayacağı Hususunda Başbakan Hakkında”</i> Verdiği Gensoru Önergesi.....	323
5.	IX. Dönemin Parlamenter Denetim Açısından Değerlendirilmesi.....	323
C.	X. DÖNEM (1954-1957) TBMM'DE PARLAMENTER DENETİM.....	326
1.	Soru	327
a)	Seyhan Milletvekili Sinan Tekelioğlu'nun <i>“Namıkkemal (Saraçoğlu) Mahallesinde Oturan Yüksek Maaşlı Memurların İşgal Ettikleri Apartmanların Tahliye Ettirilerek Devlet Dairelerine Tahsis Edilmesi Hakkında Ne Düşünüldüğü”</i> ne Dair Sözlü Soru Önergesi.....	327
b)	Burdur Milletvekili Mehmet Özbey'in <i>“Üniversite Öğrencilerinin Siyasetle Uğraşmamaları Hakkında Ne Düşünüldüğü ile Amerika ve Avrupa Üniversitelerinde Öğrencilerin Siyasetle Meşgul Olup Olmadıkları”</i> na Dair Yazılı Soru Önergesi.....	328
c)	Malatya Milletvekili Nüvit Yetkin ve Kars Milletvekili Sırrı Atalay'ın, <i>“Kasım Gülek'in Tevkifi ve Tevkifin İnfaz Şekli”</i> ne Dair Sözlü Soru Önergesi.....	330
ç)	Kars Milletvekili Sırrı Atalay'ın <i>“Devlet Radyosu”</i> na Dair Sözlü Soru Önergesi.....	333
d)	Burdur Milletvekili Fethi Çelikbaş'ın <i>“Balıkesir'in Savaştepe İlçesindeki Hürriyet Partisi Merkezinin Levhasının İndirildiği Yönünde Gazetelerde Çıkan Haber”</i> e Dair Yazılı Soru Önergesi...336	
e)	Trabzon Milletvekili Emrullah Nutku'nun <i>“Vatandaşların Muhalif Parti Milletvekilleriyle Temasının Önlenmesi İçin Zabıtaya Emir Verilip Verilmediğine”</i> Dair Sözlü Soru Önergesi...337	

- f) Kastamonu Milletvekili Ziya Termen'in "*Geçim Sıkıntısının Önlenmesi Hususunda Ne Düşünüldüğü*"ne Dair Sözlü Soru Önergesi 340
- g) Burdur Milletvekili Fethi Çelikbaş'ın "*Adıyaman İl Merkezinde Yayınlanan Demokrat Adıyaman ve Fırat Gazetelerine Verilen Resmî İlan Parasının Miktarı*"na Dair Yazılı Soru Önergesi..... 341
2. Meclis Araştırması 342
- a) Trabzon Milletvekili Mahmut Goloğlu'nun "*Dilekçe Komisyonunun 26.01.1954 Tarihli Kararının Kabulü ve Dolayısıyla İçtüzüğün 177'nci Maddesinin Uygulanması*" Hakkındaki Önergesi..... 342
- b) Malatya Milletvekili Nüvit Yetkin ve İki Arkadaşının "*Üç Temyiz Hakimi ile Onüç Yüksek Dereceli Hakimin Emekliye Sevki*" Hakkındaki Meclis Araştırması Önergesi 344
3. Meclis Soruşturması 346
- a) "*İktisat ve Ticaret Eski Bakanı Sıtkı Yırcalı, Maliye Eski Bakanı Hasan Polatkan ile Devlet Eski Bakanı ve Eski Başbakan Yardımcısı Fatin Rüştü Zorlu*" Hakkındaki Meclis Soruşturması .. 346
- b) "*6-7 Eylül Olayları Nedeniyle Başbakan Adnan Menderes ve İçişleri Eski Bakanı Namık Gedik*" Hakkındaki Meclis Soruşturması Talebi..... 350
- c) "*Dışişleri Eski Bakanı Fatin Rüştü Zorlu*" Hakkındaki Meclis Soruşturması Talebi..... 355
- ç) "*Devlet Eski Bakanı Mükerrerem Sarol*" Hakkındaki Meclis Soruşturması 357
- d) "*İktisat ve Ticaret Eski Bakanı Sıtkı Yırcalı ile Dışişleri Eski Bakanı Fatin Rüştü Zorlu*" Hakkındaki Meclis Soruşturması Talebi..... 360
- e) "*Adalet Eski Bakanı Osman Şevki ÇİÇEKDAĞ*" Hakkındaki Meclis Soruşturması Girişimi 362
4. Gensoru 363
- a) Kars Milletvekili Turgut Göle ve İki Arkadaşının "*Emekliye Sevk Edilen Hâkimler Hakkındaki Tasarruflar Nedeniyle Adalet Bakanı Hakkında*" Verdikleri Gensoru Önergesi..... 363
- b) Manisa Milletvekili Muammer Alakant ve Sekiz Arkadaşının "*Dördüncü Adnan Menderes Hükümetinin Programını Neden Uygulayamadığı Hususunda Başbakan Hakkında*" Verdikleri Gensoru Önergesi..... 364
- c) Burdur Milletvekili Fethi Çelikbaş ve Onbir Arkadaşının "*Dördüncü Adnan Menderes Hükümetinin Dahili Siyaseti Nedeniyle Başbakan Hakkında*" Verdikleri Gensoru Önergesi 365

ç)	Malatya Milletvekili Nüvit Yetkin ve Dört Arkadaşının “Şeker Fiyatlarına Yapılan Zam Nedeniyle Başbakan Hakkında” Verdikleri Gensoru Önergesi.....	366
d)	İşlem Görmeyen Gensoru Önergeleri	367
5.	X. Dönemin Parlamenter Denetim Açısından Değerlendirilmesi.....	367
D.	XI. DÖNEM (1957-1960) TBMM’DE PARLAMENTER DENETİM.....	370
1.	Soru	371
a)	Ankara Milletvekili Recep Dengin'in “Otomobil Garajlarıyla Tamirhanelerinin Miktarı”na Dair Sözlü Soru Önergesi	371
b)	Sivas Milletvekili Halim Ateşalp'in “Sivas'ta Çiftçi İhtiyaçlarının Karşıllanması ve Çiftçinin Motorlu Vasıtaya Teşviki Hususlarında Neler Düşünüldüğü”ne Dair Yazılı Soru Önergesi	372
c)	Mardin Milletvekili Vahap Dizdaroğlu'nun “Antibiyotik ve Tıbbi Malzeme Darlığının Önlenmesi Hususunda Ne Gibi Tedbirler Düşünüldüğü”ne Dair Sözlü Soru Önergesi.....	373
ç)	Ankara Milletvekili Bülent Ecevit'in “Dünya Gazetesinde Tefrika Edileceği Bildirilen «Tekelonya Cumhuriyeti» Adlı Romanın Yayınlanmasına İstanbul Savcılığı’nca Ne Sebep Engel Olunduğu”na Dair Sözlü/Yazılı Soru Önergesi	375
d)	Zonguldak Milletvekili Necati Diken'in “Bartın’ın Vilâyet Haline Getirilmesinin Düşünülp Düşünülmediği”ne Dair Yazılı Soru Önergesi.....	378
e)	Niğde Milletvekili İsmail Güven'in “Kayseri Ağır Ceza Mahkemesi Başkanının Niğde DP İl Kongresine Katıldığıнын Doğru Olup Olmadığı”na Dair Sözlü/Yazılı Soru Önergesi.....	379
f)	Tokat Milletvekili Faruk Ayanoğlu'nun “Tokat ve İlçelerinin Köy İçme Suları”na Dair Yazılı Soru Önergesi	380
2.	Meclis Araştırması	380
a)	Burdur Milletvekili Fethi Çelikbaş ve Kırşehir Milletvekili Fazıl Yalçın'ın “Zile Olayları” Hakkındaki Meclis Araştırması Önergeleri	380
b)	Ankara Milletvekili Avni Doğan ve Elli Dört Arkadaşının “Basın Konusunda Meclis Tahkikatı Açılması” Hakkındaki Meclis Araştırması Önergesi.....	383
c)	“Kromit Limitet Şirketi ile Bu Şirketin Kurucusuna Ziraat Bankası Tarafından Açılan Kredi” Hakkındaki Meclis Araştırması	386
ç)	Adana Milletvekili Suphi Baykam ve Altı Arkadaşının “Demokrat Parti Gençlik Bürosu Tarafından Talebe ve	

<i>Gençlik Teşekküllerine Yapılan Müdahale”</i> Hakkındaki Meclis Araştırması Önergesi	390
d) Malatya Milletvekili Nüvit Yetkin ve Altı Arkadaşının <i>“İstimplâk Yolsuzlukları”</i> Hakkındaki Meclis Araştırması Önergesi.....	393
e) <i>“Cumhuriyet Halk Partisinin Yıkıcı, Gayrimeşru ve Kanun Dışı Faaliyetleri ile Basın Meselesi”</i> Hakkındaki Meclis Araştırması ..	396
3. Meclis Soruşturması	408
a) Uzun Süre Gündeme Alınmayan Meclis Soruşturması Önergeleri.....	408
b) <i>“Ticaret Bakanı Hayrettin ERKMEN”</i> Hakkındaki Meclis Soruşturması Talebi.....	411
c) Son Meclis Soruşturması Önergesi	413
4. Gensoru	413
➤ Seri Bir Şekilde Reddedilen Gensoru Önergeleri	413
5. XI. Dönemin Parlamenter Denetim Açısından Değerlendirilmesi.....	415
SONUÇ	419
KAYNAKÇA	429

TABLolar LİSTESİ

Tablo-1	(VIII. Yasama Döneminin Soru'lara Dair Verilerinin Önceki Dönemlerle Karşılaştırılması).....	279
Tablo-2	(VIII. ve IX. Yasama Dönemlerindeki Soru'lara Dair Verilerin Karşılaştırılması).....	324
Tablo-3	(VIII. ve IX. Yasama Dönemlerinde Soru Haricindeki Parlamenter Denetim Araçlarına Dair Verilerin Karşılaştırılması)	325
Tablo-4	(IX. ve X. Yasama Dönemlerindeki Soru'lara Dair Verilerin Karşılaştırılması).....	368
Tablo-5	(IX. ve X. Yasama Dönemlerinde Soru Haricindeki Parlamenter Denetim Araçlarına Dair Verilerin Karşılaştırılması)	369
Tablo-6	(X. ve XI. Yasama Dönemlerindeki Soru'lara Dair Verilerin Karşılaştırılması).....	416
Tablo-7	(X. ve XI. Yasama Dönemlerinde Soru Haricindeki Parlamenter Denetim Araçlarına Dair Verilerin Karşılaştırılması)	417
Tablo-8	(VIII., IX., X., XI. Yasama Dönemlerindeki Parlamenter Denetime İlişkin Verilerin Karşılaştırılması).....	428